

نبود جنگ؛ صلح نیست

درباره اظهارات اخیر فرمانده هوافضای سپاه

عباس عابدی
نویسنده و مشاور هم‌میهن

سردار حاجی‌زاده فرمانده نیروی هوافضای سپاه در گفت‌وگویی که چندروز پیش داشت، نکات مهمی را اشاره کرد که فارغ از جزئیات آن نیازمند تحلیلی کلان‌روا و راهبردی است. وی ضمن تأکید بر قدرت نظامی ایران، در پی دادن تضمین بود که هیچ حمله‌ای به ایران رخ نخواهد داد، و گفت: «بیشتر سعی می‌کنند تهدید کنند. مطلقاً دنبال این بحث حمله به ایران نیستند. هیچ اتفاقی نمی‌افتد. هیچ نگران جنگ نیابند. ما باید آماده جنگ باشیم که جنگ نشود و نمی‌شود. گفته می‌شود اگر مذاکره نکنیم دشمنان حمله می‌کنند توجه‌کنند، آن‌ها هیچ غلطی نمی‌توانند بکنند. این تضمین به لطف الهی است. همه باید بسیج شویم تا خاکریز ضعیف یعنی اقتصاد را درست کنیم.» سردار در این گفت‌وگو یادآوری کرد که، به‌طور طبیعی هنوز بخشی از توانایی‌های ایران را رونمایی نکرده‌اند. درباره ادعاهای مطرح‌شده نمی‌توان دآوری قطعی کرد، ولی فرض را بر وجود توانایی‌های متعارف بازدارندگی می‌گذاریم. گرچه تجربیات گذشته به ما می‌آموزد که در این زمینه‌ها باور خود را نباید به امواج خوش‌خیالی سپرد و باید جانب احتیاط را رعایت نمود.

اولین نکته، خوشحالی از وجود چنین قدرت بازدارنده‌ای است. در همان حدی هم که اطلاع داریم، طبعاً ابراز مسرت و خشنودی می‌کنیم. ولی این را هم می‌دانیم که میز زندگی فقط بر تک‌پایه قدرت نظامی استوار نیست، و پایه‌های دیگری هم دارد؛ قدرت اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و از همه مهم‌تر سیاسی و مدیریتی نیز هست. در واقع خودروی خوب فقط یک مولفه است، جاده و راننده و مقررات خوب و نیز درآمد و نیز خدمات پس از فروش و اورتانس و... نیز برای داشتن یک حمل و نقل مناسب ضروری است و فراتر از همه اینها مدیریتی است که آنها را به‌سوی هدفی معقول و ممکن هماهنگ می‌کند. قطعاً جنب‌حاجی‌زاده خیلی خوب می‌دانند که اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۷۷ موشکی ساخت که لرزه بر اندام ساختار دفاعی ناتو انداخت. اس. اس. ۲۰ موشکی بود که فقط ۱۵ دقیقه زمان لازم بود که واکنش نشان دهد. از زمان شلیک تا نابودی هدف در ۵۵۰۰ کیلومتری فقط به ۳۰ دقیقه زمان نیاز داشت و ۱۵۰ کیلوتن تی. ان. تی. قدرت تخریبی آن بود، حدود ۱۰ برابر قوی‌تر از بمب اتمی است که روی هیروشیما انداختند؛ ولی مشکل اتحاد جماهیر شوروی جای دیگری بود. نمی‌توانست اقتصاد و جامعه و مدیریت سیاسی خود را سروسامان دهد. همان کسانی که آن موشک‌ها را ساختند، قادر به ایجاد اقتصادی پویا و مولد نبودند و ۱۲ سال پس از ساخت آن موشک وحشت‌ناک، شوروی به پایان خود رسید. راهی که چین معکوس آن را رفت. چین ابتدا توانسته است همه چیز را تولید کند، به قول معروف از شیر مرغ تا جان آدمیزاد را تولید می‌کند. از اسباب‌بازی گرفته تا فاعل‌که می‌تواند هواپیما یا بان‌های جاسوسی بسازد که سراسر آمریکا را نورد و طرف‌متوجه نشود؛ تا رفتن به بخش تاریخ کره ماه و... چینی‌ها از پایه و اقتصاد شروع کردند. از تولید، از خلاقیت در تولید ثروت، از آموزش، از توسعه کسب‌وکارها از یادگیری و تعامل با جهان و فن‌آوری‌های نوین و هوش مصنوعی و... و اکنون چنان رزمایش نظامی را اجرایی می‌کنند که بیننده را به تعجب وامی‌دارد. متأسفانه باید گفت که بهبود وضع اقتصادی و سیاسی در ایران با سیاست‌های موجود ره به جایی ندارد. تجربه گذشته هم این را نشان می‌دهد. اگر واقعاً بر این گمان هستید که اقتصاد را می‌توانید حل کنید، بهترین راه به دست گرفتن سکان اقتصاد کشور و اجرای اهداف خودتان است. به علاوه یکی از پدران موشکی کشور سال‌ها مدیرعامل ایران خودرو بود، بروید و کارنامه‌ها را ارزیابی کنید تا متوجه اصل ماجرا شوید.

گذشته از این فرض کنیم که هیچ حمله‌ای نشود و حرف شما درست درآید. مگر مشکلی از کشور حل خواهد شد؟ مگر به اتحاد جماهیر شوروی حمله شد که دچار آن سرنوشت گردید. کاری که آمریکایی‌ها با شوروی سابق کردند از حمله نظامی بدتر بود، آنها را وارد رقابت تسلیحاتی با خودشان کردند. در نتیجه پس از یک دهه ناتوان از ادامه رقابت شدند. برای مقابله نظامی باید هزینه‌های متناسب با رقیب خرج کرد. هنگامی که آمریکا دو درصد تولید ناخالص داخلی خود را به بودجه نظامی کشورش اضافه می‌کرد، شوروی برای مقابله

موثر با آن باید حداقل ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی خود را به رقابت تسلیحاتی اختصاص می‌داد؛ از اقتصاد و آموزش و بهداشت و فرهنگ خود می‌زد تا رقابت کند چون حجم اقتصاد آن کوچکتر بود. ما هم برای رقابت اگر لازم باشد که فقط یک‌دهم آن‌ها را اضافه کنیم، باز هم رقم کم‌رشدگی برای اقتصاد ایران خواهد شد.

نمونه این رقابت میان هند و پاکستان در اندازه‌های محدودتری وجود دارد. تولید ناخالص داخلی هند حدود ۱۳ برابر پاکستان است، این تفاوت در حال افزایش هم هست. اگر پاکستان بخواهد با هند رقابت نظامی کند، باید به‌همان نسبت هزینه‌های هند سرمایه‌گذاری و هزینه کند. این یعنی نابودی کامل اقتصاد پاکستان.

بنابراین رقابت نابرابر و فشار اقتصادی، بسیار کشنده‌تر از حمله نظامی است. کافی است که به وضعیت ایران از سال ۱۳۸۴ تاکنون نگاه و آن را با سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۴ مقایسه کنیم، متوجه تفاوت عمیق و وحشتناک در دستاوردهای اقتصاد و فرهنگ و جامعه خواهیم شد. تازه اگر برجام در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ نبود وضع خیلی خیلی بدتر از اینکه هست، بود، و همان تحریم‌های شورای امنیت ما را به کلی زمین‌گیر کرده بود. بنابراین، نیازی به حمله نظامی و جنگ نیست. همین‌گونه ادامه یابد، همه برف‌ها آب خواهد شد، اگر اصولاً برفی باقی مانده باشد.

از این گذشته، چرا می‌خواهید مردم را قانع کنید و به آنها اعتماد دهید که حمله‌ای نخواهد شد؟ آیا به مفهوم ضمنی این رویکرد توجه می‌شود؟ یعنی اغلب مخاطبان شما چنین تضمینی را باور نمی‌کنند و نگران جنگ هستند. همین نگرانی (مستقل از واقعی بودن یا نبودن آن) مانع هر تحول مثبتی است. به علاوه از کجا چنین اطمینانی را دارید؟ فرض کنیم که توانستید خساراتی هم بزرگ و به قول شما منطقه به آتش کشیده شود، مگر بمب هسته‌ای دارید که بازدارنده جنگ باشد؟ متأسفانه جنگ اوکراین نشان داد که بمب هسته‌ای هم نقش بازدارندگی جنگ را ندارد.

مسئله این است که حتی اگر احتمال کمی برای وقوع جنگ باشد چون نتوان آن را با است، بنابراین باید همان احتمال اندک را هم جدی گرفت و نمی‌توان با قاطعیت وقوع آن را رد کرد.

نکته پایانی اینکه فرض می‌کنیم همه تضمین‌های شما درست باشد و هیچ خطری از نظر جنگ کشور را تهدید نکنند. بعدش چی؟ اصلاً مشکل عاجل ایران خطر جنگ نیست. ما الان دو دهه است که درگیر این بحران هستیم. درگیری‌های مهمی بوده و البته جنگ فراگیری رخ نداده، ولی مسئله ما نیز حل نشده است. در چنین شرایطی پول و نیرو وارد تولید و توسعه نمی‌شوند. چون چشم‌انداز مثبت وجود ندارد. نگاه غالب به مسائل کشور بر رویکرد نظامی و امنیتی استوار است پس پرسش این است که اگر بی‌پذیریم که جنگ هم نخواهد شد، حالا با ادامه وضع موجود باید چکار کنیم؟ مسئله نبودن جنگ نیست، مسئله فقدان صلح و آرامش است. فراموش نکنیم حتی اگر خیال‌مان از خارج راحت شود که نمی‌شود، مشکل داخل را چه کار خواهید کرد؟ مسئله مهم‌تر از خارج یا جنگ، وحدت داخلی است که در انتخابات اخیر و پس از آن در حد محدودی خود را نشان داد؛ با اکر اندکی بازسازی شد، ولی تقریباً هیچ کدام از مسائل داخلی کشور حل نشده یا ایده و رویکرد قاطعی برای حل آنها دیده نمی‌شود.

اگر ایران کنونی با سیاست‌های جاری را به یک جزیره وسط اقیانوس آرام منتقل کنیم که فاصله‌اش با نزدیک‌ترین همسایه‌ها بیش از ۳۰۰۰ کیلومتر باشد و از سوی جهان نیز خطری آن را تهدید نکند، حتی نیروی نظامی و موشک هم لازم نداشته باشد، با رویکردهای رسمی و رسانه‌ای موجود باز هم مسئله ما حل نخواهد شد. کافی است به نظر سنجی‌ها و پیمایش‌ها و رفتار و گفتار مردم در سطح جامعه نگاه کنیم.

بنابراین سخنان آقای حاجی‌زاده و اطمینانی که به مردم می‌دهند، از یک سو با استقبال مواجه نمی‌شود و از دیگر سو، براساس احتیاط سیاسی نیست؛ و حتی اگر واقعیت هم همین باشد که ایشان گفته است، در این صورت باز هم هیچ گرهی را از وضعیت جامعه ایران باز نخواهد کرد. متأسفانه خیلی‌ها دوست دارند یک دوراهی را پیش پای ایران ترسیم کنند. با ادامه راه رسمی یا تسلیم؛ این همان پیش‌فرض خطرناک و نادرستی است که امکان بحث در فضای عمومی و رسمی را پیدا نمی‌کند و امکان گفت‌وگوی فراگیر و آزاد درباره مسیر احتمالی و ممکن دیگر نیست؛ مسیری که با حفظ عزت مردم رسیدن به توافق‌های احتمالی را ممکن می‌داند.

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

گزارش
یک

رئیس‌جمهور لبنان و وزیر خارجه ترکیه علیه ایران موضع‌گیری کردند

درخواست و هشدار
برای تغییر سیاست تهران

از سخنرانی عون راجع به لزوم انحصار سلاح در دست دولت پرسید. رئیس‌جمهور لبنان در پاسخ به این سؤال که آیا این رویا قابل تحقق است؟ گفت: «اگر هدف ما ساختن دولت باشد، هیچ چیز غیرممکن نیست. حاکمیت یعنی تصمیم‌گیری درباره جنگ و صلح تنها در دست دولت باشد و انحصار سلاح فقط در اختیار دولت قرار گیرد. اگر این اصل مورد توافق همگان باشد، پس تحقق آن دشوار نیست. ما باید هدف و مسیر را مشخص کنیم و در مسیر درست گام برداریم. زمان‌بندی تحقق آن به شرایط بستگی دارد. اما مطمئناً حضور ارتش در سراسر خاک لبنان ضروری است.»

اشاره شریل به دیدار عون با یک هیئت ایرانی، مربوط به سفر هیئت رسمی ایران به بیروت برای شرکت در مراسم تشییع و تدفین سیدحسین نصرالله دبیرکل فقید حزب‌الله است. عون در جریان سفر این هیئت، با محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس و سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان دیدار کرد. رئیس‌جمهور لبنان در آن دیدار مطرح کرده بود که لبنان از جنگ‌های دیگرنه هزینه دادن برای موضوع فلسطین خسته است. البته قالیباف این کنایه رئیس‌جمهور لبنان را بی‌پاسخ نگذاشت.

رئیس مجلس در پاسخ به عون گفت: «من از شهید نصرالله شنیدم که اولویت حزب‌الله موضوعات ملی است. حزب‌الله همیشه در کنار مردم و ارتش برای استقلال و امنیت لبنان بوده و در برابر داعش و تجاوزات صهیونیست‌ها از لبنان دفاع کرده است. ما حزب‌الله را بخشی از قدرت و امنیت ملی لبنان می‌دانیم. شما به عنوان فرمانده کل ارتش لبنان به درستی و اقلید که حزب‌الله تا چه میزان در امنیت لبنان در مقابله با داعش و تجاوزات اسرائیل موثر بوده است. تمامیت ارضی و آرامشی که در لبنان حاکم

این روزنامه‌نگار لبنانی در بخش دیگری از مصاحبه خود،

این خبرگزاری سال ۱۳۱۳ با عنوان «آژانس خبری پارس فعالیت خود را آغاز کرد و نام رسمی آن در سال ۱۳۶۰ از خبرگزاری پارس (پانا) به خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) تغییر کرد.

به جای استیضاح، راه‌حل ارائه کنید

رئیس‌جمهور در حاشیه حضور خود در تحریریه ایرنا، راجع به استیضاح وزیر اقتصاد که امروز برگزار می‌شود، گفت: «این موضوع هم جزو همان حرف‌هایی است که گفتیم نباید دعا کنیم، این روندی که وجود دارد در عرض ۶ ماه، یک یا دو سال به این سادگی درست‌شدنی نیست، برای همین می‌گویم کارشناسان بنشینند و دنبال راه‌حل باشند، در این رابطه حل یک مشکل ساده یک زمان مورد نیاز را طلب می‌کند، حال آنکه اگر درست تصمیم بگیریم و درست هم اجرا کنیم زمان می‌تولید، ۶ ماه فرصت زیادی برای ارزیابی یک وزیر، آن هم وزیر اقتصاد نیست.» وی تأکید کرد: «بسیاری از تصمیم‌هایی که در موضوعات مختلف اتخاذ کرده‌ایم با هماهنگی و همفکری سران قوا بوده است ولی به این سادگی نیست. امروز شاهدیم که کشور را در شدیدترین تحریم‌ها قرار می‌دهند به جای اینکه اطلاع‌رسانی بکنیم این فشار و این مشکلات به خاطر آن تحریم‌ها و رفتارها است، می‌گویم فلائی (وزیر اقتصاد) مقصر است که این اتفاق رخ داده است.» پزشکیان با طرح این سؤال که اگر آن فلائی را بردارند مشکل حل می‌شود؟ گفت: «بند اعلام می‌کنم غیرممکن است با این کارها مشکل اقتصاد حل شود، مشکل اقتصاد راه‌حل عملی دارد و وحدت و انسجام داخلی را طلب می‌کند، به اضافه اینکه مادر قبال یکسری از مسائل باید رفتار خودمان را اصلاح کنیم، باید چراغ‌ها را خاموش کنیم، گرمایش را پایین بیاوریم، لباس گرم بپوشیم. این موضوعات کوچک به چشم نمی‌آید ولی اگر مدیریت کنیم بسیاری از مشکلات را حل خواهیم کرد.»

باید اعتماد مردم را جلب کنیم

رئیس‌جمهور در جمع مدیران، سردبیران، خبرنگاران و تصویربرداران ایرنا گفت: «متأسفانه اقداماتی در حوزه اطلاع‌رسانی انجام داده‌ایم که موجب بی‌اعتمادی جامعه شده است و قدم اول کار ما این است که با مردم صادق باشیم.» رئیس‌جمهور با اشاره به آیت‌الله قزاقی، افزود: «خداوند با مسلمانان عهد کرده که جز حق نگویند و لذا اگر مسلمان هستیم باید بدانیم که برای گفتن حق از تمام مسلمانان پیمان گرفته شده است و عاقبت با حق است و سرانجام دروغ، شایعه و تهمت، باطل است. بر هر مسلمانی واجب است که با حق بماند، حق بگوید و به آن پایبند باشد.»

پزشکیان با اشاره به فرا رسیدن ماه مبارک رمضان به‌عنوان ماه تغییر و خودسازی، تأکید کرد: «باید با مردم روراست باشیم و وقتی خبری می‌دهیم حقیقت‌وراست بگوییم. امروز در رسانه‌ها فضای مجازی دروغ‌برآکنی به صورت

گسترده انجام می‌شود؛ این در حالی است که هیچ گناهی بالاتر از دروغ گفتن نیست. خداوند در قرآن می‌فرماید شیطان بر کسی نازل

می‌شود که دروغ بگوید و شنیده‌های خود را جور دیگری به جامعه القا کند.» رئیس‌جمهور، دعا و اختلافات رسانه‌ای که دشمن علیه مردم ایران راه می‌اندازد را عملی شیطانی خواند و اظهار داشت: «امروز شاهدیم که صداقت‌وراستگویی رعایت نمی‌شود، راحت به یکدیگر تهمت و افترا می‌زنیم و یکدیگر را خائن و جاسوس می‌خوانیم.»

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از صحبت‌های خود به مسئولیت سنگین حرفه خبرنگاری اشاره کرد و افزود: «کار رسانه‌ها در اطلاع‌رسانی درست و دقیق نیاز فوری جامعه ما است چرا که دشمن در این فضای نابسامان با دروغ‌پراکنی، تهمت و افترا عمل می‌کند و ما نیاز به افرادی داریم که بتوانند با صداقت و شفافیت نه تنها در حوزه سیاست بلکه در تمام امور اطلاع‌رسانی کنند و مردم را آگاه سازند. نیاز است اعتماد مردم را جلب کنیم تا آنها بدانند اگر رسانه خبری را منتشر کرد دیگر دروغ و شایعه نیست. این اعتماد سرمایه بزرگی برای کشور خواهد بود و به این سادگی به دست نمی‌آید. کافی است یکبار دروغ بگوییم آنگاه اعتماد مردم را از دست خواهیم داد و این اعتماد به سادگی باز نخواهد گشت.» پزشکیان با اشاره به ناترازی‌هایی که کشور با آن مواجه است، گفت: «رسانه‌ها، صاحبان قلم و اهالی تفکر باید کمک کنند تا راهی پیدا کنیم و از ناترازی‌ها و مشکلات پیش‌رو راهی یابیم؛ عزم و اراده ما این است که از این مشکلات عبور کنیم و به حول و قوه خداوند این کار را انجام خواهیم داد اما دستیاری به این هدف نیاز به همدلی و همراهی همه شما عزیزان دارد.» رئیس‌جمهور اظهار داشت: «اگر بتوانیم مصرف را مدیریت و بهینه کنیم بسیاری از مشکلات معیشتی مردم و نابسامانی‌ها اصلاح خواهد شد. آمارها نشان می‌دهد که میزان ۱۰۰ تا ۱۵۰ میلیارد دلار هزینه مصرف نامناسب یارانه در کشور می‌شود که اگر این موضوع راه‌درستی مدیریت و کنترل کنیم، می‌توانیم زندگی با کیفیتی برای مردم ایجاد کنیم. این موضوعی است که باید توسط خبرگزاری‌ها، صداوسیما و صاحبان تریبون و اهالی فکر و اندیشه به مردم منتقل شود و فرهنگ‌سازی صورت گیرد.»

هیچ چیز از همسایگان کم نداریم

پزشکیان گفت: «کشور ما مال ما است و چطور ممکن است که کشورهای همسایه که نفت و گاز ندارند، آن را با قیمت بالا از ما بخرند و وضعیت زندگی بهتری نسبت به ما داشته باشند، در حالی که ما از تمام مواهب و منابع طبیعی بر خوردار هستیم. ما چیزی از آنها کمتر نداریم و باید طوری مدیریت و برنامه‌ریزی کنیم که سربلندی و زندگی با کیفیت را برای همه مردم کشورمان به ارمغان آوریم. قرار نیست کسی بیاید و ما را اصلاح کند این خودمان هستیم که باید در رفتارمان تغییر ایجاد کنیم.» رئیس‌جمهور خاطر نشان کرد: «آینده را ما می‌سازیم، آینده

ادامه

تیتریک